

BIZKAI'KO SENDALARIENA

Izena: EUSKERA ZKO SENDA-JAKINDI IZEN-SAILA (Azterbidez Saiaketa) A-B. BIZKAI'ko Sendalari «EUSKERA TALDEA».

Egilleak: Osagille ta Osakaigille Irakasle ta Baimendunak.

Zuzendaria: Alberti ta Ziluaga' tar Jon.

Laguntzailleak: Iturriaga ta Etxebarria'tar Frantzisko, Hormaza ta Bilbao'tar Jon, Ondarra ta Azurmendi'tar Bizente, Uriarte ta Rio'tar Rikardo.

Urtea: 1982.

Irarkolea: Bilbo'ko Langintza-Irarkolea (Imprenta Industrial).

* * *

JOKABIDEA

Ona emen liburu onen sarreran, egilleen jokabidea ta lanerako zioak agertzeko, jarten diran itz batzuk: «GIZASEMEEN areririk nagusiena JAKINEZA da. EUSKERA, Euskal-izkuntza, bere guztizko Antxiñatasunagaitik, ez da bakarrik Euskal-Jakintzarena, baita ere IZADI Guztia-
ren JAKINTZA-ONDASUNA da. Egileek».

ARAZOA

Lenengo izki biak agertzen dauzan iztegi onek (A-B) arazo aundi bateri arpegia emon gura dautso.

Jakiña da osagilleak trebe-itx asko erabilten dabezela eta euren antzerako trebe ez diranak itz orreik ez dabezela ulertzen, ez emen, ez España'n eta ez Frantzia, ez iñon. Ulertzen ez ba'dira, zergaitik erabilten dabez? Eurak alkarragaz eta osagaigilleakaz zeatzago ulertzeko? Ba-leiteke, baiña iztegi onek berba orreik errira sartzea eta ulerterrez biurtzea nai dau, eta, nire ustez, lortzen

dau irakurtzen dabenak euskaldun abedetuak diranean beintzat.

Baten batek esango dau au lako zerbait: Zergaitik ez itz orreik dagozan lez gerkeraz itzi, esaterako *atrofia/atrofia*. Ori da gaurko iztegi batzun jokabidea, Gogoratu UZEI. Orrelan iztegiak egitea oso erreza litzake, baiña onuragarria ala alperrekoea? Iztegi onetan *Atrofia/enultasun, noku-eri, ende-katze, azgaitze, azgaitz enultasun, erabilgeri enultasun, urritze enultasun*. (Zergaitik ez erdian marratxua'ko edo olako zerbait kentzen danean?).

Gerkerazko itzen eta euskerazkoen jatorria oso ondo ta jakintsu agertzen da. Izkuntza biak ondo ezagutzen dabez egilleak.

Erriak ulertzeko erak erabilte au, nire ustez, oso jokabide egokia da. Gaiñera gaztelereak eta latine-
tik sortutako izkuntzak itz barriak sortzeko oso erreztasun gitxi dauke, baiña gure izkuntza orretan guztiz aberatsa da, eta beste alde batetik euskereak gerkereagaz eta latereagaz bere itzetan dauan zerikusia izkuntzaren kondairan naitoa laburra izan da, itzen sustraiai begiratu ezker, emen begiratzen jaken lez.

Nire ustez utsak diran gauzatxu batzuk agertzen asi orduko, au esan bear dot: Oso mingarri jatela olako lan sakon eta gogotsuari utsak billatzea ta aurkitzea, baiña egilleen guraria ori dan ezker, ebagiketa mingarri au egitera bearturik nago eta ebagiketaren barria ba'-dakie zendagilleak edo osagilleak. Dana dala, lana guztiz txalogarritzat daukat.

IDAZKEREA

Egilleak artu daben idazkerea «Derio'koa» da, eta ori ez da utsa, jakiña, ori bide bat da eta «H» batzuk be agertzen dira, oso gitxi,

izki bakartien edo bokalen erdian. Ori be jokabide bat da, «Derio'ko» idazkeran aske dagoana eta «guk» Euskerazaleak eta Euskerazaintza'k onartzen ez doguna. Euren zioak izango ebezan idazleak jokabide ori artzeko... «Gu» bide orretara ez gara sekula sartuko. Esaterako: 2 orr. aho; 9 orr. ohar-men, eta abar.

Ba-dira beste uts batzuk, irarkolakoak dirudienak. Ona emen euskaldunok nekez bideratuko dogun arazo bat! Esaterako: III orr. *gustizko/gustizko*; V orr. *sailla/-zailla* (gatxa) eta *es/ez*.

Iztegiari begira, itz batzuk len-dik sartuta egozanak artu-bearean barriak asmau dira, esaterako *Bizi-Alea/gelatxua*, aspaldion erabili izan dogu *gelatxua/célula*.

Itzen jatorria azaldukeran utsen bat: XI orrialdean *Epeluzeko gaisoaldia «epe»/plazo, Luzel/largo, -ko*. Sufijo de futuro, baiña emen ez da geroaldia, -ko ori *nozko* atzizkia da, esaterako, *atzoko* dantzaldia.

7 orr. *acelerador/lasterkor*, ez dirudi orrek ondo-ondo euskertua, *lasterkor* berez arin egitera jotzen dauana da, baiña beste bateri arin eragiten dautsona? *Laster-tzaillea*? *Lasterkiña*? *Laster-gailua*? Olako zerbait... Arinkiña.

Ez dot egin liburu osoaren azterketa zeatza oraindiño, baiña bear ba'da ta egilleak nai ba'dabe edo eskatzen ba'dabe, urrengo ZER'en zenbakietan jarraituko neuke. Ba-dakit gai batzuk Eskola-arazoak dirana, beste batzuk otera oiñarri ziurragoa dauke, baiña irakurle zurrak bereiztuko dauzala uste dot.

Zorionak ba, eta eskerrak, SENDAKARIEN «EUSKERA-TALDEARI», eta azterketa au onartzen ba'dabe urrengora arte. Eta jarraitu dagiela izki guztiak osotu artean lanari.

OLAZAR'tar Martin'ek